

www.ketab.ir

**بررسی فقهی مقوله شهید و شهادت
(احکام، شرایط و پیامدها)**

کامران رادی

۱۴۰۲

سرشناسه	: رادی، کامران، ۱۳۷۵ -
عنوان و نام پدیدآور	: بررسی فقهی مقوله شهید و شهادت (احکام، شرایط و پیامدها) / کامران رادی
مشخصات نشر	: قم: عصر جوان، ۱۴۰۲
مشخصات ظاهری	: ۱۲۰ ص. ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.
شابک	: 978-622-253-479-0
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: این کتاب با حمایت نشر آثار و ارزش‌های مشارکت روحانیت اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس استان کهگیلویه و بویراحمد
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۱۴ - ۱۱۷
موضوع	: شهادت (فقه) Martyrdom (Islamic law) شهادت Martyrdom -- Islam
شماره افزوده	: سازمان نشر آثار و ارزش‌های مشارکت روحانیت در دفاع مقدس. مدیریت نشر آثار و ارزش‌های مشارکت روحانیت در دفاع مقدس استان کهگیلویه و بویراحمد
رده بندی کنگره	: BP1۹۸/۶
رده بندی دیوبی	: ۲۹۷/۳۷۹
شماره کتبخانی ملی	: ۹۵۰۰۸۸۵
اطلاعات رکورد کتبخانی	: فیا

این کتاب با حمایت نشر آثار و ارزش‌های مشارکت روحانیت اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس استان کهگیلویه و بویراحمد

- عنوان کتاب: بررسی فقهی مقوله شهید و شهادت (احکام، شرایط و پیامدها)
- تنظیم کننده: کامران رادی
- انتشارات: عصر جوان
- شابک: ۹۷۸_۶۲۲_۲۵۳_۴۷۹_۰
- نوبت چاپ: اول ۱۴۰۲
- خدمات فنی: ابوالقاسم کریم تبار
- چاپخانه: زمزم
- شمارگان: ۳۰۰ جلد
- قیمت: ۸۵,۰۰۰ تومان

مرکز بخش: قم خیابان ارم پاساژ قدس طبقه آخر پلاک ۱۶۷

تلفن ۰۲۵۳۷۷۳۰۰۳۷ - ۰۹۱۲۵۵۲۸۴۸۰

حق چاپ برای ناشر و مؤلف محفوظ است.

فهرست مطالب

۱۳	مقدمه.....
۱۵	بخش اول: کلیات و مفاهیم.....
۱۷	فصل اول: کلیات.....
۱۷	تعریف و تبیین.....
۱۹	فصل دوم: مفاهیم.....
۱۹	مفهوم فقه.....
۲۰	مفهوم شهید.....
۲۰	مفهوم شهادت.....
۲۱	بخش دوم: بررسی فقهی مقوله شهید و شهادت.....
۲۳	فصل اول: بررسی مبنایی موضوع شهید و شهادت در متون اسلامی.....
۲۳	معنای شهید از دیدگاه اهل لغت.....
۲۴	از دیدگاه آیات.....
۴۱	از دیدگاه روایات.....
۴۳	۱- معرفت و شناخت (اهل البيت عليهم السلام).....
۴۴	۲- محبت (اهل البيت عليهم السلام).....
۴۵	۳- وصیت نیکو.....

- ۴- طالب علم ۴۶
- ۵- پاسداری از کشور اسلامی ۴۶
- ۶- تکذیب نکردن قدرت خدا ۴۶
- ۷- فروبردن خشم ۴۷
- ۸- تمسک به سنت هنگام اختلاف ۴۷
- ۹- صبر بر بلاء مومنین ۴۸
- شهید چیست؟ به چه کسی شهید گفته می‌شود؟ ۴۸
- نتیجه گیری ۴۹
- فصل دوم: بررسی فقهی موضوع شهید و شهادت** ۵۰
- علم فقه از نظر لغت و اصطلاح ۵۰
- از دیدگاه شیعه ۵۵
- نظر مرحوم شهید ثانی ره راجع به شهید: ۵۵
- دیدگاه اهل سنت ۵۹
- شهید از دیدگاه فقهی حنفی‌ها ۶۷
- شهید از دیدگاه فقهی مالکی‌ها ۶۸
- فصل سوم: تحلیل موضوع شهید و شهادت با تاکید بر جایگاه احکام و پیامدهای آن** ۷۰
- مقام و منزلت معنوی شهید ۷۷
- جایگاه شهید در قانون جمهوری اسلامی ایران ۸۱
- احکام شهید و شهادت ۹۲
- صاحب مصباح الفقیه ۹۴
- غسل شهید ۹۴
- مستند فتوای بصری و سعید بن مسیب: ۹۷
- تکفین شهید ۹۸

- پیامدها ۹۹
- الف) فرهنگ عام ولی خاص است ۹۹
- ب) فرهنگ ثابت ولی متغیر است ۱۰۰
- ج) فرهنگ اجباری ولی اختیاری است ۱۰۱
- کارکردهای مختلف فرهنگ شهادت ۱۰۲
- نتیجه گیری ۱۰۷
- جمع بندی و نتیجه گیری (وظیفه ما نسبت به شهید (شهادت) ۱۰۹
- فهرست منابع ۱۱۴
۱. کتب روانی و تفسیری ۱۱۴
۲. کتب فقهی ۱۱۴
۳. سایر کتب ۱۱۵
- سید حمید رضا برقی ؛ ۱۱۸

مقدمه

فرهنگ شهید و شهادت و مفاهیم مرتبط با آن برای جامعه ما مفهومی آشناست، اما به همان اندازه که آشناست، دستخوش تحریف و ابهام نیز بوده است و ادراک عمومی از شهادت، فایده‌ای موقتی را بر آن مترتب ساخته است و نوعی حجاب آشنایی و بداهت و حجاب معاصرت^۱، موجب بوجود آمدن احساس بی‌نیازی به مطالعه آن و در نتیجه عدم شناخت درست از شهادت گردیده است. به عبارت دیگر تحقیق در این موضوع امری سهل و ممتنع است، یعنی با توجه به اشاراتی که در منابع اسلامی و عرفانی شده و همچنین جامعه ما در شرایطی خاص آن را درک کرده است سهل می‌نماید، اما از آن طرف که مربوط به باطن و درک حقیقی آن می‌شود، ممتنع است. از طرف دیگر در این زمینه کار علمی و دانشگاهی کم انجام شده است و غالب کارها شعارگونه و در قالب مناسبت‌ها و مراسم‌ها صورت گرفته است. این در حالی است که شهادت بعنوان موضوع دینی- اجتماعی در بسیاری از مقاطع نقش مهمی را در مجموعه پدیده‌های اجتماعی ایفا نموده و صورت یک پدیده و ارزش اجتماعی را به خود گرفته است، ضمن اینکه بطور مستمر در بستر حقیقی خود یعنی جنگ و جهاد در فرهنگ اسلامی وزنه اصلی را داشته است.

انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی (هشت سال دفاع مقدس) از جمله وقایع بزرگی بودند که شهادت را نه در عرصه نظر، که در عرصه عمل معنا نمودند و امروز با گذشت ۴۳ سال از انقلاب، جامعه ایران اسلامی با تقدیم هزاران شهید در مرحله تثبیت پایه‌ها و سیر تکاملی خود است. از آنجا که ظهور پدیده انقلاب و ثبات نظام اجتماعی جدید حاصل از آن مدیون خون شهدایی است که در راه میهن و مکتب خود دفاع نموده و خود را قربانی آن کردند، لذا مقوله شهادت بطور جدی وارد عرصه‌های اجتماعی گردیده و با مجموعه مفاهیم مرتبط خود و نهادهای متشکله آن، صورت پدیده اجتماعی و فرهنگ را بخود گرفت. اینک مفهوم «فرهنگ شهادت» با آن پشوانه غنی در منابع و متون دینی بصورت فرازمانی و فرامکانی و به صورت خاص در فرهنگ اسلامی و بطور اخص در جامعه اسلامی ایران، بصورت عینی و علمی رخ نموده و نظر هر جستجوگر و پژوهش‌کننده‌ای را جلب می‌نماید. در این راستا تبیین مفاهیم شهادت و فرهنگ شهادت مسئله اصلی مقاله حاضر را تشکیل می‌دهد. تبیین جامعه‌شناسانه این پدیده، مخلص بررسی دو مقوله شهادت و فرهنگ شهادت می‌باشد. بررسی متقابل این دو مقوله پاسخی است برای یافتن حلقه ارتباطی آن دو و پاسخ به اینکه چرا و چگونه هم اکنون شهادت یک فرهنگ است.